

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında

İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No - 87

HAYAT

Fiatı her yerde 15 kuruş
Seneliği, posta ile 7.5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7.5 Dollar)

Abona ve ilan için İstanbul bürosuna
muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

—NIETSCHE—

Cilt: IV

Ankara, 11 Teşrinievvel, 1928

Sayı: 98

Musahabe

MUVAFFAK, FAKAT KORKUNÇ BİR ESER

Pek eski dostum Aka Gündüzün eserleri de hayatı gibi muvazensizdir. Bakarsınız, size güzel, san'atkarane bir şiir, ve ya hikâye verir; kaleminin kudretine, duygusunun derinliğine hayran olursunuz; fakat böyle bir nefis eserden sonra aynı imza ile öyle bir yazıya da tesadüf etmek ihtimaliniz vardır ki kabil deyil bunu ötekinin sahibine izafe edemezsiniz...

İşte geçen sene bana (Bu toprağın kızları) tatlı romanını gönderdiği zaman ne yalan söyleyim iztiraplı bir tereddüt, yaprakları kesip okumama manî olmuştu. Geçenlerde bir arkadaşım:

— Aka Gündüzün (Butoprağın kızlarını) okudun mu?

diye sordu.

— Hayır dedim.

— Oku, diye, tavsiye etti, oku beyeneceksin.

Zevkına, anlayışına pek itimat ettiğim dostumun bu teklifi üzerine kitabı açtım, okumağa başladım... Okudukça muvaffak bir kalemin beni tamamen teshir ettiğini gördüm. Bitirdiğim zaman baştan başa içtimâi hayatımızın

derin yaralarına dokunan bu eser, ruhumun en kuytu köşelerini kaplamıştı. Benliğimde onun eleminden, onun iztirabından başka bir zerre kalmamıştı. İtiraf ve iddia ediyorum ki türk edebiyatında— telkin kuvveti itibarilebundan daha muvaffak bir roman okuduğumu hatırlamıyorum. Bu gün saçlarının telleri bem beyaz kesilen Aka Gündüzde hiç ihtiyarlamıyan bir ruh var, pürheyecan, dinc bir ruh... Bu roman o ruhun sanki tunçtan bir heykelidir. Aka'nın kalemi hayatın herkes tarafından kolay kolay bakılamıyacak safhalarını yılmaksızın, seret bir çelik gibi yontmuş, ve bu abideyi meydana koymuştur:

(Toprağın kızları) dört cephe-
lidir:

- 1) Sokak kızı,
- 2) Salon kızı,
- 3) Kendi kendinin kızı,
- 4) Bu toprağın kızı,

Her bir cephede (bu toprağın kızları) ndan bazılarının talii — demin söylediğim gibi — pervasız, sert bir kalemle hâk ve resmedilmiştir.

Baştan başa — mûtat manasıyla ve ifade noktasından — romantik olan bu eser ruhu itibariyle pek realisttir; tıpkı (sefiller) gibi...

*
* *

Bu safhaların hepsi muvaffak; hepsi bir başka korkunç macerayı anlatıyor; fakat bir tanesi, (Kendi kendinin kızı) o kadar kuvvetli ki, aralarında çok münasebet ve hatta müşabehet olan (Urun kahbeye!) romanını — muharririnin müsellemler iktidarına rağmen — gölgede bırakıyor. Son cepheye, yani (Bu toprağın kızı) na gelince, bunu bu memlekette ancak Aka Gündüz yazabilir.

(San'at için san'at) nazariyesiyle başı pek hoş olmıyan Aka, bu kitabıyla bedbaht kızların cem'iyete karşı müdafaa namesini yazmış oluyor.

*
* *

Diyorum ki şu beş on senelik çurak edebî devreden yarına kalabilecek üç beş eserden biri de muhakkak (Aka Gündüzün romanı) dır.

— Ali Canip

صوک ییلدیز

ملی رومان - محردی : محمدرؤفی . ناشری : سهولت کتبخانه سی
ادبیات جدیدہ کلیاتنک اک مہملرنندن «ایلول»
روماننک صاحبی صوک ییلدیز نشر ایتدی . «صوک
ییلدیز» محمد رؤف بک کنندی ادعاسنه نظر آک
قوتلی اثریدر . «ایلول» محردی هر نه دنسه ،
کندیسنه بک بویوک بر شهرت قازاندران بورومانیه
«سیاه اینجیلر» اسمندہ کی منشور شعرلرندن صوکر
یازمش اولدینی دیگر رومانلر قارلرده عینی علاقہ یی
اویاندرامامشد . . . هیچ بر کیسه محمد رؤف
«ایلول» ندہ کی ایزلری دیگر اثرلری اوقودقدن
صوکر قایب ایتامشدر .

«صوک ییلدیز» موضوع اعتباریلہ بویوک بر
رومان دکل بلکہ دہ بویوک بر حکایہ در . وقعہ لر
اوقادار آژکہ . . . بونی بر محردی ایسترسہ بویوک بر
حکایہ یه صیقیشدیرر وبلکہ دہ بوصورتلہ اثرداها ذوقلی
اوقونور . «صوک ییلدیز» اوقوندینی زمان انسان
«ادبیات جدیدہ» کلیاتندن بوندن اون یکریمی
سنہ اول یازمش بر رومان اوقودیفنه ذاهب اولور .
چونکہ «صوک ییلدیز» دہ یکی رومان طرز لرندن ،
یکی شکلردن قطعاً استفادہ اولونامشدر . فخری
چوجوغہ قارشى متیظ بولونمق مجبوریتندہ اولسه
کرکدر . چوجوق ابونک (مالی) البته دکلدر ؛
ابون چوجوقلرینه ایستہ دکلی (مربہ) یی طوتاماز ،
نہایدوکی بلیرسنر کیسه لک تربیہ سی آلتنه آلتہ
ویرہ منلر ؛ فقط بومنوعیتک مؤیدہ سی نہدر ؟ بومؤیدہ یی
شونک بونک تقیقچندہ آراسہ ق آلدانیرز ؛ چونکہ
بوتقیس ، بوکونکی جمعیتزدہ واقع اولماز ، یاخود
اولسہ دہ بر اثر براقادن کچر کیدر . نجہ بوتورلو
مؤیدہ لری دہ دولت ، قانونلرہ افادہ ایتہنک یولی
بولمالی در .

چوجوق بوکونک آدمی دکلدر ؛ یارینک جمعیتندہ
یا فاعل ، یا منفعل بر وضعیت آماق مجبوریتندہ در .
ابون ، چوجوق اوزرندہ حق صاحبی اولمقدن زیادہ ،
اونی کنندی مستقبل جمعیتی ایچین فائده لی بر عنصر
اولارق یتیشدیرمک وظیفہ سنہ صاحبدر . هر وظیفہ
برحق استلزام ایدہ رسہ دہ بوجق ، نہایت بر حدلہ
معیندر و بوجد چوجوغک ملی وانسانی بر ایدہ آله
کوره یتیشدیرلہ سیلا مقیددر .

جمعیتندہ کوردیکمز بر جوق مدنی حاللرک باشلیجه
ساقلری ، ابون وعائلہ حقندہ کی اجتماعی تلقیلردر .
پس - زندہ بر مہیتندہ بولونان بوتقلیلرک ، یکی
جمعیت تلقیلری اوکنده صولوب سونہ لری لازمدر .
دولت داها کنیش بر ذہنیتلہ ، داها انسانی بر شفققلہ
حقنی چوجوقلرک اوزرینہ داها فضلہ تشمیل ایتہ لی
واغوئیسٹ ابونک مفروض حقلری مطلقاً تحدید
اپلہ مہ لی در .

Kâzım Nami

جلاک ویاخود فوآد الہامینک کچیردیکی بحران ایچندہ
فلسفی وروحی ملاحظہ لر وقعہ لر ایچون یازیلان صحیفہ لرک
اوج مثلی قاداردر . حال بوکہ صوک فرانسز رومانلری
تدقیق ایدہ جک اولورسہ ق ، کوریرزکہ محررلر بوکی
ملاحظہ ودوشونجه لری برایکی سطرلہ هر هانکی
بر مکالمہ نک ویاخود وقعہ نک آراسنہ صیقیشدیرمقدہ
وممكن مرتبہ قارلری وقعہ دن اوزاقلاشدیرمقامقدہ در .
حتی «سوررہ آلیم» طرزندہ یازیلان رومانلردہ بوکی
ملاحظہ لری رومانک ایچندہ کی اشخاصی مناسبت
کلدیکہ سویلہ مکدہ وبوصورتلہ بر فضلہ لق حس
اولونامقدہ در .

«صوک ییلدیز» رومانندہ اک زیادہ نظردقتی
جلب ایدہ ن وچیرکین کورونن بر نقطہ دہ ، محررک
ایتالیا حقندہ کی معلوماتی بر ییقین طرزندہ قارلرک
اوکنہ فیلاتماسیدر . گرچہ صوک زمانلردہ بک
بویوک بر شهرت قازانان «موريس ده قوبرا» ایله
«پهر به نوا» بعض رومانلرندہ بر جوق مملکتلرک
عرف وعاداتی وحتی اکلنجه لری حقندہ معلومات
ویرمکدہ درلر . فقط بو ، معلوماتی رومانلرندہ کی
وقایعک آراسنہ اوقادار کوزلہ سریشدیرریورلرک ،
قارلر بونی ذوق ولدتلہ اوقونور . حال بوکہ «صوک
ییلدیز» رومانندہ ایتالیا حقندہ ویریلن معلومات
انسانی اوقادار صیقیرک . . . رومان محردینک موفق
اولق ایچون دقت ایدہ جکی نقطہ لرندن بری دہ قارلری
وقعہ دن بک فضلہ اوزاقلاشدیرمماق ، اوکا رومانک
اساسنی اونوتدیرمماقدر . فخری جلاک «پران»
ایتالیا حقندہ کی اوزون تیرادلر شکندہ معلومات
ویرمی وقعہ یی اونوتدیرریور . فخری جلاک ،
پرانک رومانندہ کی موقعلریک نہ اولدینی بیله سیلیور . . .
«صوک ییلدیز» ایچون بر «تصویر =

description» رومانی دیبہ ییلیرز . فقط بوتصویرلر
اوقادار سؤاستعمال ایدلش کہ . . . برباتاق اوطه سنک
داخلندہ کی اشیا لری ، برغراموفونک تفرعاتی صحیفہ لرلہ
اکلاقلدن چکینیلہ مش . «تصویر» مسئلہ سنندہ دہ
محردی موقیته سوروکلین کوزلہ بولوشلر ، سوعلی
مجاز images لردر . محرر قلمی هر هانکی بر منظرہ یی
صحیفہ لرینہ بر فوطوغراف اوژہ کتینی کی آلیز
ویازار ایسه بوکا هیچ بر قیمت عطف ایدیلہ مر . .

روماندہ منطقسز اولان بر جوق نقطہ لرندہ کسک
دکلدر . مثلاً اکلاشیلما یان نقطہ لرندن بری «پران»ک
انتخاریدر .

پران کی ذوق واکلنجه ایچندہ یوزہ ن وآنجق
لوکس حیاتدن ذوق آلان بر قادنک انتخارہ قرار
ویرمی بر آاز غریبدر . .

پران عجا فخری جلاک ، فہ آذ الہامینک حقارتنہ
اوغرا دیفندن دولایی انتخار ایتشدیر ، یوقسہ فخری
جلاک معاونتنک اکسیلمہ سیلہ لوکس حیاتنک بوزولہ جقنی
دوشونہ رکمی ثولومی دعوت ایتشدیر . . . محمد رؤف
بکک رومانک بدایتندن بری تصویر ایتدیکی «پران»
ایسہ لوکس حیاتندن آیریلانجفندن انتخاری موافق
بولشدیر . چونکہ فوآد الہامی یی دوشونن واونی
سوهن «پران» ایسہ اونک یانندن آیرلقدن صوکر
انتخار قرارینی ویرہ ییلیدی . حال بوکہ پران فخری
جالدن رد جواب آلدقدن صوکر بوقراری ویریور
وکندیسنی تراموا یک آلتہ آتیور . . .

رومانک ایچریسنہ قاریشدیریلان ایکنجی درجہ دہ
شخصیتلرک اوقادار آز وظیفہ لری وارکہ ، انسان
بوللری برپیہ سک سسسز ، صداسز دولاشان
فیکورالری ظن ایدیور . . . «پران»ک انتخار
ایتدیکی دقیقه دہ کی وقایع اوقادارضعیف یازلش کہ . . .
اورادہ وقعہ یی دها ای جانلاندیراجق بعضی تیپلر
قونیلہ ییلیدی . . . صوکر فخری جال کی وقور
برآدامک هر هانکی بر فلاکت قارشیسندہ پولسہ
«او ثولورسہ ، بن دہ ثولورم . . .» دیبہ جک قادارضعیف
بولونماسنی نہ منطق ؛ ندہ عقل جائز کورور .
چونکہ رؤف بکک یاشاتدینی فخری جال بوقادار
ضعیف دکلدر . محمد رؤف بکک «صوک ییلدیز»
رومانی وقعہ اعتباریلہ قوتسز ، اسلوب نقطہ نظرندن
ایبدر . . . رومان تہ کنیکنہ قطعاً رعایت ایدلماش ،
بوندن اون ، حتی یکریمی سنہ اولکی طرز ترجیح
اولونمشدر . . . سنہ لرجہ اول «ادبیات جدیدہ»
کلیاتنک اک کوزلہ اثرلری اولان «ایلول» و«سیاه
اینجیلر» ی یازان محررک قلمندن انسان داها موقیقیتی
ودها یوکسک اثرلر بکلیر . .

حکمت شوقی

Şairin Vasiyetnamesi

Mazluma hörmət et, Zalime acı,
Yer bulsun gönlünde hem yoksul, hem bay;
Gündüze, geceye dermanlar götür,
Bir elinde güneş, bir elinde ay.

Dr. Aptullah Cevdet